

Yrd. Doç. Dr. Serkan ODAMAN

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İşsizlik Ödeneğine Başvuru Koşulları

T.C. YARGITAY 10. HUKUK DAİRESİ

Esas No : 2005/2910
Karar No : 2005/4925
Tarih : 03.05.2005

KARAR ÖZETİ

İlk amacı, işsizlik ile karşılaşan ve çalışabilecek durumdaki sigortalı işsize gelir güvencesi sağlamak olan işsizlik sigortası, bunun yanında yeni iş bulma ve mesleki eğitim verme gibi sosyal hizmetleri de kapsar. Bu nedenle, işsiz kalan kişi aktif olarak iş aramalı, çalışma istek ve iradesini göstermelidir. İşsizlik ödeneğine hak kazanmak için ilk şart, işsiz kalmak olduğundan, uluslararası standartlara göre bir kişinin işsiz sayılabilmesi için, işsiz olma, halen çalışmaya elverişli bulunma ve bir iş talep etme unsurlarının var olması gerekir. İş talep etme ise, bağımlı veya bağımsız bir iş sahibi olabilmek için birtakım aktif girişimlerde bulunulmasını ifade eder. Hukukumuzda da sigortalının işsizlik ödeneği için İş Kurumu'na başvurmadan önce Kuruma şahsen ve doğrudan iş başvurusunda bulunması gerektiği kabul edilmiştir.

Davacının, çalışma süresine göre hak etmiş

olduğu işsizlik ödeneğinin faiziyle birlikte davalı Kurumdan tahsiline karar verilmesini talep ettiği davada, uyuşmazlık, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun aradığı "şahsen" ve "doğrudan" başvuru koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkindir. Dosya kapsamından, davacı sigortalının Kuruma süresi içinde şahsen başvurmadığı, vekili aracılığıyla yapılmış başvurusunun bulunduğu anlaşıldığından davanın red-dine karar verilmesi gerekir.

KARAR

Davacı, çalışma süresine göre hak etmiş olduğu işsizlik ödeneğinin faizi ile birlikte davalı Kurumdan tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme, ilâmında belirtildiği şekilde istemin kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, davalılardan Türkiye İ.K. Genel Müdürlüğü avukatı tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve tetkik hâkimi tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Dava, iş akdinin işverence feshi nedeniyle 4447 sayılı Kanun uyarınca işsizlik ödeneğinin işten çıkış tarihinden itibaren faizi ile tahsiline ilişkin olup, mahkemece; vekil aracılığıyla iş-

KUR'a yapılan başvurunun geçerli olduğu gerekçesi ile hak edilen ödenek miktarının hesabına ilişkin bilirkişi raporu uyarınca davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Davada öncelikle çözülmesi gereken uyumsuzluk; 4447 sayılı Kanununun 48 ve 51. maddelerinde ifadesini bulan "doğrudan" ve "şahsen" başvuru koşulunun somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkindir. İşsizlik sigortası uygulamasının ülkemizde yeni olması karşısında anılan ifadelerde amaçlanan başvuru şeklinin çözümünde, işsizlik sigortasının ve 4447 sayılı Kanunun amacı ile uluslararası anlaşmalar ve bu sigorta kolunun uluslararası uygulamaları yol gösterici olacaktır.

Davanın yasal dayanağını oluşturan 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun genel gerekçesinde "İşsizlik sigortası bir iş veya işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına karşın tamamen kendi istek ve kusuru dışında işini kaybeden çalışanlara bir yandan yeni bir iş bulunmasına gayret edilirken, diğer yandan da bunların işsiz kalmaları nedeniyle uğradıkları gelir kaybını kısmen de olsa karşılayarak, kendisinin ve ailesinin zor duruma düşmesini önlemek amacıyla belli süre ve ölçüde ödemeyi kapsayan, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren, Devlet tarafından kurulmuş zorunlu bir sigorta koludur.

İşsizlik sigortasının önemli unsurlarından birisi de işsiz kalan sigortalılara mesleklerine uygun, en son çalıştıkları işin çalışma ve ücret koşullarına yakın bir iş bulunamadığı takdirde meslek değiştirme ve yetiştirme eğitimlerinin verilmesi de önemli öğelerindendir.

Sigortalı işsizlere, işsizlik ödeneği vermek suretiyle gelir sürekliliğini sağlamak, işsizlik sigortasının bir yönünü oluşturmaktadır. Diğer bir yönü ise sigortalı işsizleri işe yerleştirmek ya da yeniden istihdam şansı elde edebilmeleri için gerekli olan meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi vermektir. Bütün bunlar gözönüne alındığında işsizlik sigortası ile iş ve işçi bulma hizmetlerinin birbirinden farklı düşünülmesinin imkansızlığı ortaya çıkmaktadır.

Sistemin amacı işsizlerin gelir kayıplarını bir

ölçüde de olsa gidermenin yanı sıra iş gücünü sürekli, etkin ve verimli çalıştırarak insan gücü israfını en aza indirmektir." açıklaması ile kanunun işsizlik sigortasının amacını kabul şekli açıkça belirtilmiş, madde gerekçelerinde ise "... Ayrıca sigortalı işsizlere, bu Kanunda belirtilen esas ve koşullar çerçevesinde sağlanan ödeme ve hizmetler açıklanmıştır. Buna göre; işsizlik ödeneği verilmesi, işsizlik süresince tedavilerinin sağlanması, yeni bir iş bulma veya işsizi yeni bir işe girebilmesi için meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi verilmesi kararlaştırılmıştır. Tüm bu ödeme ve hizmetlerin aynı kanun içinde düzenlenmesinden amaç, bunların birbirini tamamlar nitelikte olmasıdır." açıklaması ile işsizlik sigortası düzenlemesinin amacı açıkça ifade edilmiştir. Davanın yasal dayanağını oluşturan 4447 sayılı Kanunun gerekçesinde belirtilen ilkelerde de açıklandığı üzere; işsizlik sigortasının ilk amacı, işsizlik ile karşılaşan sigortalı işsizi gelir güvencesi sağlamaktır. Günümüzde işsizlik sigortalıları, işsiz kalanları ekonomik güvenceye kavuşturmanın yanında iş bulma ve mesleki eğitim verme gibi sosyal hizmetleri de kapsamına almış bulunmaktadır. İşsizlik ödeneği; işsizlik sigortasının işsizlik riskiyle karşılaşan sigortalılara ekonomik güvence sağlama aracıdır.

4447 ve 4904 sayılı Kanunlar uyarınca işsizlik sigortası yönetimi Türkiye İş Kurumu'na bırakılmıştır. Bu yönetim biçimi işsizlik sigortasının tam istihdamın sağlanmasına yardımcı olarak görüldüğü ülkelerde uygulanmaktadır. İşsizlik sigortası ile iş bulma programları arasında bağlantı kurulan uygulamalarda işsizlik ödeneğinden yararlanmak için işsizlerin kendilerini ilgili iş bulma kurumuna kayıt ettirmesi ve ayrıca ödeneğin devamı için sigortalı işsizlerin belli aralıklarla durumu hakkında Kuruma bilgi vermesi koşulu aranmaktadır. Bu uygulamalarla işsizlik ödeneği sigortalı işsizlerin yeniden istihdama kazandırılmasına ilişkin programa yardımcı bir işlev görecektir. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu 1. maddesinde Kurumun amacının "... istihdamın korunmasına, geliştirilmesine, yaygınlaştırılmasına ve işsizliğin önlenmesi faaliyet-

lerine yardımcı olmak ve işsizlik sigortası hizmetlerini yürütmek..." olduğu açıkça düzenlenmiş, aynı Kanunun 3. maddesinde de bu amaç tekrar edilmiş, Kuruma işsizlik ödeneği dışında asıl olarak istihdamı geliştirici görevler yüklenmiştir. Kaldı ki, 4447 sayılı Kanun 52/a, c ve d bentleri ile Kurumca teklif edilen eğitim ve iş tekliflerinin reddi ödeneğin kesilmesine neden olarak öngörülmüş olup bu düzenleme işsizlik ödeneğinin işsizlik sigortasının asıl amacı değil aksine işsizliği önlemede yardımcı bir aracı olduğu olgusunu da desteklemektedir. Bu görevlerin yerine getirilmesi için Kurum ile işsiz kalan sigortalılar arasında yakın ve devamlı ilişkinin kurulması, mevcut işlere yerleştirme veya istihdamın gerektirdiği özelliklere sahip sigortalı yetiştirmek için gerekli koşuldur.

İşsizlik ödeneğine hak kazanmanın ilk koşulu; işsiz kalmak olduğundan öncelikle kimlerin işsizlik sigortası kapsamında işsiz sayılacağına çözümlenmesi gereklidir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 13. Çalışma İstatistikçileri Konferansında kabul edilen kararda işsizliğin uluslararası standart tanımı üç unsur üzerine oturtulmuştur. Bu unsurlar; 1) işsiz olma, 2) halen çalışmaya elverişli bulunma, 3) bir iş talep etme şeklinde sıralanmaktadır. Uluslararası standartlara göre ancak bu üç unsuru birlikte taşıyanlar işsiz kabul edilmektedir.

Tanımda yer alan halen çalışmaya elverişli olma ve bir iş talep etme unsuru istihdam dışında bulunan işgücünü ekonomik bakımdan aktif olmayan nüfustan ayırmaya hizmet etmektedir. İş talep etme ise; bağımlı ya da bağımsız bir iş sahibi olabilmek için bazı aktif girişimlerde bulunulması anlamına gelmektedir. Uluslararası standartlara göre bir iş talebinden söz edebilmek için bu doğrultuda bazı aktif adımların atılması gerekmektedir. Yoksa tek başına bir iş talep edildiğinin beyan edilmesi yeterli değildir. Bu adımlara örnek olarak, resmi ya da özel bir iş ve işçi bulma kurumuna kayıt yaptırılmasını, bizzat işverenlere yapılan başvuruları göstermek mümkündür (S. Başterzi, İşsizlik Sigortası, 1996). 4447 sayılı Kanun 48. maddede yer alan "... Sigortalı işsiz, bu maddede belirtilen öde-

me ve hizmetlerden yararlanabilmesi için ... Kuruma doğrudan başvurması gerekir..." düzenlemesi ile aynı Kanunun 51. maddesinde yer alan "... Kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, ... kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar..." düzenlemesi de 4447 sayılı Kanunun da "sigortalının çalışmaya istekli ve elverişli bulunması gerektiği" koşulunu aradığını kapalı biçimde göstermektedir, bu koşul sayesinde işsizlik ödeneğinden yoksun kalmak istemeyen sigortalılar kendilerini mevcut işlere elverişli kılmaya ve bir iş elde etme yönünde aktif çaba harcamaya teşvik edilmiş olmaktadır. Uluslararası uygulamalarda; çalışma istek ve iradesinde olduğu ve bir iş talep ettiğini ve bu istek ve talebinin işsizlik ödeneğinin ödendiği süre içinde devam ettiğini kanıtlama yükümü sigortalı işsiz üzerinde bırakılmıştır. Bu yükümlülükler, İngiltere'de; Kuruma altı milderden daha yakın yerde oturan için doğrudan başvuru ve her onbeş günde bir bu başvurunun yenilenmesi (altı milderden uzak oturanlar veya özürlü olanlar için posta ile başvuru hakkı tanınarak), Danimarka'da; iş arama ve çalışabilecek durumda olduğunu kanıtlama, Almanya'da; şahsen başvuru ve kayıt ile üç ay dolmadan kaydı yenileme zorunluluğu, Japonya'da; kayıt yaptırma dışında her dört haftada bir Kuruma rapor verme koşulu (TİSK, İşsizlik Sigortası Uluslararası Semineri, 2000) şeklinde olup Avustralya, Belçika, Mısır gibi işsizlik sigortası uygulaması olan pek çok ülkede işsizlik sigortası programları haktan yararlanmak isteyenlerin iş için istekli kişiler olmasını öngörür (Prof. Dr. Faruk Andaç, İşsizlik Sigortası, Ocak 1999). Öte yandan; yine çeşitli ülkelerin uygulamalarında; oturduğu mahalden tatil veya benzeri bir nedenle ayrıldığı için kendisi ile bağlantı kurulamayan sigortalı işsiz Kurumu kendisi ile nasıl irtibat kurulacağı konusunda bilgilendirmemesi halinde veya Kuruma iş görüşmesine uygun kıyafetle gelmeme veya kendisine bir iş önerisini engelleyici davranışlar içinde bulunma gibi hallerde çalışma iktidar ve isteğinde olmadığı kabul edilmektedir. Bu bakımdan uluslararası uygulamalar yönünden çalışma istek ve ik-

tidarının tespiti bakımından Kurum ile sigortalı işsiz birebir yakın ilişkisi gerektiği kabul edilmekte ve düzenlemeler bu yakın ilişkiyi sağlayacak şekilde yapılmaktadır.

Hukukumuzda, bireyin gerçek iradesinin ve bu iradenin tespitinin önemli olduğu ve vekalet akdine dayalı olarak beyanın kabul edilmediği ve (4447 sayılı Kanunun gerekçesinde açıklandığı üzere işsiz sigortalının çalışma iktidar ve isteği iradesinin aranması gerektiği gibi) benzer şekilde bizzat tarafın iradesinin arandığı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu 230-235. maddelerde düzenlenen isticvap, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu 134-144. maddelerde düzenlenen evlenme ve 166/2. maddede düzenlenen evlilik birliğinin sarsılması hukuksal nedenine dayalı boşanma davası gibi hukuki kurumların uygulanmasında bireyin samimi iradesinin tespiti amacıyla mahkemeye bizzat dinlenmesi öngörülmüş, vekil aracılığı ile irade beyanına cevaz vermemiştir.

Açıklanan ilkeler doğrultusunda ülkemizde işsizlik sigortasının, sigortalı işsiz gelir kaybının önlenmesi yanında istihdamın geliştirilmesi amacıyla da içerecek şekilde düzenlendiği, Kurumun bu amacın gerçekleştirilmesine imkan verecek şekilde örgütlendiği ve sigortalı işsiz bu amacın gerçekleştirilmesine yönelik olarak Kurum ile organik bağının teminini sağlamak amacı ile "şahsen" ve "doğrudan" başvuru koşulunun getirildiğinin açık bulunması karşısında; somut olayda davacı sigortalının Kuruma süresi içinde şahsen başvurusu bulunmadığından davanın reddi yerine yanlış değerlendirme ile yazılı gerekçelerle kısmen kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalı İş-Kur vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ

Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle (BOZULMASINA), 03.05.2005 gününde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

Dava, hukuki nitelikçe, davacı sigortalının iş

akdinin işverence 4447 sayılı Kanunun 51. maddesinde belirtilen nedenlerle sona erdirildiğinden bahisle işsizlik sigortası kapsamındaki sosyal sigorta yardımlarından olan işsizlik ödeneğinin tahsili istemine ilişkindir.

Sosyal Güvenlik Sistemimizde işsizlik sigortasının kurulması, ilgili hükümleri 01.06.2000 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 25.08.1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunla olmuştur.

İşsizlik sigortası, anılan Kanunun genel gerekçesinde; "Bir iş ya da işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinden olmasına karşın tamamen kendi istek ve kusuru dışında işini kaybeden çalışanlara bir yandan yeni bir iş bulunmasına gayret edilirken diğer yandan da bunların işsiz kalmaları nedeni ile uğradıkları gelir kaybını kısmen de olsa karşılayarak, kendisinin ve ailesinin zor duruma düşmesini önlemek amacıyla belli süre ve ölçüde ödemeyi kapsayan, Devlet tarafından kurulmuş, zorunlu bir sigorta kolu" olarak tanımlanmış olup, işsizlik sigortasının amacı; anılan Yasa'nın 46/1. maddesi hükmünde de öngörüldüğü üzere, istemi dışında işsiz kalan sigortalıların bu nedenle uğradıkları ücret gelirindeki kayıplarının giderilmesi için "işsizlik ödeneği" adı altında parasal yardım yapılması, işsizlerin yeni bir iş edinmelerinin ve mesleki eğitim görmelerinin sağlanmasıdır. Nitekim işsizlik sigortası düzenlemesinin bu amacına uygun biçimde, sigortalı işsizlere, işsizlik sigortası kapsamında İş Kur'ca yapılacak parasal yardım ve sağlanacak hizmetler; "işsizlik ödeneği" "yeni bir iş bulma", "mesleki geliştirme, edindirme ve yerleştirme eğitimi" olarak sıralanmıştır (4447 sayılı Kanun madde 48).

İşsizlik sigortasında, işsizlik riskiyle karşılaşan sigortalılara ekonomik güvence sağlama aracı olan ve ilgili Kanun'un 47/h maddesinde; "sigortalı işsizlere bu Kanunda belirtilen süre ve miktarda parasal ödeme" olarak tanımlanan işsizlik ödeneğine hak kazanma koşullarından birisi de "sigortalı işsiz İş Kur'a başvurusudur." Bu koşula ilişkin olarak 4447 sayılı Kanun'un 48. maddesinde; sigortalı işsiz, işverence kendisine verilen işten ayrılma bildirgesi ile birlikte iş sözleşmesinin feshedildiği tarihi izleyen gün-

den itibaren 30 gün içinde İş Kur'un en yakın ünitesine doğrudan başvurmak zorunda bulunduğu, 51. maddesinde de; işsiz sigortalıların İş Kur'a süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmek zorunluluğundan söz edilmiştir.

Davada uyumsuzluk konusu olan hususlardan birisi de; işsizlik ödeneğine hak kazanma bakımından Yasanın öngördüğü diğer bütün koşulları yerine getiren işsiz sigortalının; işsizlik ödeneğinden yararlanmak için vekili aracılığı ile İş Kur'a yaptığı başvurunun, 4447 sayılı Kanun'un 48. ve 51. maddelerinde yer alan "doğrudan başvuru", "şahsen başvuru" kapsamında kabul edilip edilemeyeceğine ilişkin bulunmaktadır.

İşsizlik sigortasının yukarıda açıklanan amaçları kapsamında; sigortalı işsizlere işsizlik ödeneği vermek suretiyle gelir sürekliliği, bu bağlamda ekonomik güvence sağlamak işsizlik sigortasının bir yönünü oluşturmakta ise de, diğer yönü; sigortalı işsizi işe yerleştirmek ya da istihdam şansı elde edebilmeleri için gerekli olan mesleki geliştirme, edinme ve yetiştirme eğitimi vermektir. Anılan hizmetler yönünden işsizlik sigortası yardımlarının İş Kur'ca gereğince yerine getirilebilmesi ise; sigortalının ilgili Kurum birimine doğrudan başvurarak işsiz kaldığını, işsizlik ödeneği almak istediğini ve yeni bir iş kabul etmeye hazır olduğunu belirtmek suretiyle gerekli kayıt işlemini yaptırmasını gerekli kılmaktadır.

Nitekim ilgili madde gerekçesindeki; "işsizlik ödeneği almak istediğini ve yeni bir iş almaya hazır olduğunu belirterek, Kuruma gerekli kayıt işlemini yaptırması..." ifadesi de; 4447 sayılı Kanun'un 48. ve 51. maddelerinde yer alan "İş Kur'a doğrudan şahsen başvurma" sözcükleri ile sigortalı işsizin; işsizlik ödeneği almak istediğini ve yeni bir iş almaya hazır olduğunu belirterek Kuruma gerekli kayıt işlemini yaptırmasının amaçlandığını açıkça ortaya koymaktadır.

Hal böyle olunca da; sigortalı işsizin, işsizlik ödeneğinden yararlanma konusunda postayla ya da noter ihtarnamesiyle yapacağı başvurunun, İş Kur'a anılan maddeler kapsamında yapılmış geçerli bir başvuru olarak kabulü mümkün değildir.

Diğer taraftan, Avukatlık Kanunu'nun 2. mad-

desinde öngörüldüğü üzere, avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesi, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalete ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesi ve hukuk kurallarının uygulanmasını her derecede yargı organı, resmi ve özel kişi kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak olup, avukat bu amaçla; hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetlerine ve kişilerin yararlanmasına tahsis edecektir.

Bu yönde, işsizlik sigortasının kurulmasını öngören 4447 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinin 01.06.2000 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesi, bu bağlamda; sosyal güvenlik sistemimizde işsizlik sigortası uygulamasının başlangıç aşamasında olması, işsizlik sigortası yardımları kapsamında işsizlik ödeneğine hak kazanmanın; sigortalılık niteliğine, hizmet sözleşmesinin sona erdirilmesi nedenine, belli süre işsizlik sigortası primi ödemeye ilişkin olarak bir takım yasal koşulların varlığını gerektirmesi yine; sigortalı işsizin bu amaçla İş Kur'a başvurusunda, işsizlik ödeneği almak istediğini ve yeni bir işe girmeye hazır olduğunu belirterek kayıt işlemini yaptırmaya zorunluluğunun bulunması sonuçta, hukuki bilgi ve tecrübeyi gerektirmekte olup, sigortalı işsizin; usulünce düzenlenen vekaletname ile bu konuda vereceği yetkiye dayalı olarak vekilinden hukuki yardım almasının kaçınılmazlığı açıktır.

Hal böyle olunca da; sigortalı işsizin yasal süresi içerisinde, vekili aracılığı ile İş Kur'a yaptıracağı kayıt işlemini de; 4447 sayılı Kanun'un 48. ve 51. maddeleri kapsamında ilgili Kuruma yapılmış geçerli bir başvuru olarak kabul edilmelidir.

Kaldı ki; aksinin kabulü, Anayasa'nın 36. ve 48. maddelerinde ifadesini bulan hak arama ve sözleşme yapma hürriyetine de aykırılık teşkil edecektir.

Bu yönde, işsizlik ödeneğinden sonra gelen işsizlik sigortası yardımlarından olan, sigortalı işsizin mesleğine uygun ve son yaptığı işin ücret ve çalışma koşullarına yakın bir işe yerleştirilmesi, bunun mümkün olmaması durumunda ise, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu işe yerleştirilmeleri ve iş bulmalarını kolaylaştırma amacına yönelik olarak sigortalı işsizin mesleki eğitim verilmesine ilişkin hizmetlerin İş Kur'ca

yerine getirilmesinde, sigortalının ilgili Kurum ünitesine müracaatının gerekmesi halinde; sigortalının bu amaçla vekili aracılığıyla Kuruma çağrılması suretiyle sigortalı ile kurum arasında organik bağın kurulması her zaman için mümkün bulunduğu gibi 4447 sayılı Kanun'un 52. maddesi hükmüne göre de; geçerli bir gerekçe sunmadan teklif edilen işi kabul etmeyen, mesleki eğitim almayı reddeden veya katıldığı eğitimi geçerli neden olmadan tamamlamayan sigortalı işsize, bu tarihten itibaren işsizlik ödeneği de ödenmeyecektir.

Kaldı ki, anılan Kanun'un 51. maddesi hükmüne göre; işveren yönünden getirilen, "sigortalı işsiz Kuruma bildirme" yükümlülüğü kapsamında işverence düzenlenecek işten ayrılma bildirgesi de; sigortalı işsizin işe yerleştirilmesi ya da sigortalıya mesleki eğitim verilmesinde İş Kur'ca esas alınacak sigortalıya ilişkin bilgileri içermektedir.

Hal böyle olunca, somut olayda; işsizlik ödeneğinden yararlanma konusunda, davacı sigortalı işsizin yasal süresi içinde Kuruma doğrudan şahsen başvurması gereğine ilişkin yasal koşulun gerçekleşip gerçekleşmediği hususunun yukarıda açıklamaya çalıştığım esaslar çerçevesinde araştırılıp irdelenmesi gerektiği düşüncesiyle sayın çoğunluğun; "sigortalı işsizin vekili aracılığı ile Kuruma başvurusunun yasal anlamda şahsi başvuru olarak kabul edilemeyeceğine" ilişkin bozma gerekçesine katılamıyorum.

Üye
Neslihan SEVER

KARŞI OY

İşsizlik Sigortasından yararlanabilmek için Yasa'nın aradığı üç temel koşul bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, çalışan kişinin iş ilişkisinin sona ermesinin yasanın belirttiği kriterleri içermesi, ikincisi sigorta ödeneğinden yararlanabilmek için çalışma ve prim ödeme süresinin tamamlanmış olması, üçüncü olarak da Kuruma şahsen başvuru yapma zorunluluğudur.

Sayın çoğunluk, davacının Kuruma vekili

aracılığıyla yaptığı başvurunun, şahsen başvuru sayılamayacağından bahisle diğer şartları incelemeyen davanın reddine karar vermiştir.

4447 sayılı Kanun'un 51. maddesinde belirtilen sebeplerle iş ilişkisi sona ermiş olan işçinin işvereni, örneği T.İ. Kurumu tarafından hazırlanacak olan "İşten Ayrılma Bildirgesi"nden üç nüsha düzenleyerek onbeş gün içinde bu bildirgenin bir nüshası İş Kurumu'na gönderilecek, bir nüshası ise işçiye verilip, bir nüshası da belge olarak işyerinde bulundurulacaktır.

İşten ayrılma bildirgesini almış olan işçi, hizmet sözleşmesinin feshedildiği tarihten itibaren otuz gün içinde 4447 sayılı Kanun'un 48. maddesine göre İş Kurumu'na şahsen başvuracaktır. Sayın çoğunluk davacının avukatı vasıtası ile yaptığı başvuruyu şahsen başvuru kabul etmemektedir.

Borçlar Kanunu'nun 386. maddesinde vekalet "bir aktittir ki onunla vekil mukavele dairesinde kendisine tahmil olunan işin idaresini veya tekabül eylediği hizmetin ifasını iltizam eyler" şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanıma göre vekil müvekkilinin menfaatine ve iradesine uygun bir sonuca yönelen bir iş görmeyi bir zaman kaydına tabi olmaksızın ve nispeten bağımsız olarak yapma borcunu içerir.

Genel vekaletnamede, vekalet akdinin kapsamı açıkça belirtilmiştir. Vekil vekaletname kapsamı dahilinde davacı adına Kuruma başvurmuştur. Vekil müvekkili adına işlem yaptığına göre vekilin başvurusunu davacı müvekkilinin şahsen başvurusu olarak kabul etmek gerekir. Vekilin müvekkili adına Kuruma yaptığı başvuru müvekkili adına hukuki sonuç doğurması ve müvekkili için bağlayıcı olması için vekaletnamede yetki verilmiş olmasına bağlıdır. Dosyada mevcut vekaletnamenin incelenmesinden davacının vekiline başvuru için yetki verdiği hususunda açıklık vardır.

Vekilin bu sıfatla yaptığı işlemlerin hüküm ve sonuçları müvekkili davacıyı bağlar ve vekilin yaptığı başvuru davacı için hukuki sonuç doğurur. Öte yandan Borçlar Kanunu'nun 32. maddesine göre Temsil bir hukuki muamele, başka bir şahıs nam ve hesabına yapılması ve muamelelerin hukuki sonuçlarının bu şahıs üzerinde doğmasının sağlanmasıdır. Bu tanıma göre vekilin

yaptığı hukuki işlemlerinden doğan hak ve borçlar doğrudan doğruya müvekkile aittir.

Diğer yandan vekil vasıtası ile Kuruma başvuruyu şahsen başvuru kabul etmemek Anayasa'nın 36. maddesinde tanınımı bulan hak arama hürriyetine de aykırıdır.

Davacı işsizlik sigortasından yararlanma iradesini avukatı vasıtası ile Kuruma başvurarak yerine getirmiştir. Örneğin davacının avukatı buna ilişkin dilekçeyi PTT.'ye vermek suretiyle başvurursa idi, bu şahsen başvuru sayılmazdı. Da-

vacının vekil vasıtası ile Kuruma yaptığı başvuru şahsen başvurudur ve hak kaybına neden olmaması gerekir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle sayın çoğunluğun işsizlik sigortasından yararlanmanın diğer koşullarını incelemeden davacının şahsen başvuruda bulunmadığından bahisle davanın reddine dair kararına katılamıyorum.

Üye
Coşkun Öztürk

KARARIN İNCELENMESİ

İşsizlik birçok yerde olduğu gibi ülkemizde de önemli sosyal problemlerden biri olarak varlığını yıllardır sürdürmektedir. Kişinin karşı karşıya kalabileceği iş kazası, meslek hastalığı, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm şeklinde sayılabilecek riskler yanında işsizlik de işçiyi ve ailesini son derece ciddi bir sorunla baş başa bırakmaktadır. İşsizlik sorununun çözümü için birçok yol öngörülebilir, ancak bunlardan en etkili olanı ve modern ülkelerde uygulananı "işsizlik sigortası"dır. Geçici bir süre için işsiz kalan kişiye, mahrum kaldığı ücretinin yerine geçmek üzere yapılan parasal yardımı ifade eden "işsizlik ödeneği"nin işçiyi verilmesi, söz konusu büyük problemin olumsuz sonuçlarını hafifletebilmek için oluşturulan "işsizlik sigortası"nın temel amacıdır. İşsizlik sigortası, bazı özel durumlar neticesinde işi sona eren işçinin ücret kaybını kısmen ve geçici bir süreyle telafi etmek için mevcuttur¹. Türkiye'de de yıllardır söz konusu kurumun eksikliği hissediliyor ve birçok ülkeye göre oldukça güçlü olarak düzenlenmiş olan kıdem tazminatının işsizlik ödeneği işlevi gördüğü de ifade ediliyordu. Gerçekten de kıdem tazminatının hukuki niteliği konusundaki görüşlerden biri de, bu tazminatın iş sözleşmesinin feshi sonucunda işçinin işsiz kalması karşısında bir güvence oluşturacak "işsizlik ödeneği" olduğudur. Ne var ki, bu görüş, kıdem tazminatına ülkemizde o dönemde bulunmayan bir müessesenin yarattığı boşluğu doldurmaya yönelik bir yük yüklenmesi doğrultusunda bir çabaydı kanısındayız. Çünkü hukukumuzda kıdem tazminatının ödenmemesi, işsiz kalan işçinin yeni bir iş bulamaması koşuluna bağlanmamıştır. İş-

sözleşmesinin sona erdiği anda hemen yeni bir iş bulan işçi de şartları varsa kıdem tazminatı talep etme hakkına sahip olacaktır². Bundan başka, işçinin ölümü halinde kıdem tazminatının kanuni mirasçılara verilebileceği hükmü de bu görüşü dayanaksız hale getirmektedir³. İşte bu tartışmaların sürdüğü bir ortamda ülkemizde de "işsizlik sigortası" kurulmuştur. Bu müessesenin kurulmasını öngören 25.08.1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanun'un işsizlik sigortasına ilişkin hükümleri 01.06.2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu 4447 sayılı Kanun md. 47/1-h uyarınca işsizlik ödeneği; "sigortalı işsizlere bu kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan parasal ödemeyi" ifade etmektedir. Kanunun 51. maddesinde ise işsizlik ödeneğine hak kazanma şartları düzenlenmektedir. Bu maddeye göre "bu kanun uyarınca sigortalı sayılanlardan hizmet akitleri aşağıda belirtilen hallerden birine dayalı olarak sona erenler, Kuruma süresi içinde şahsen başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, kaydıyla işsizlik ödeneği almaya hak kazanırlar". Aynı kanunun 48. maddesinin 5. fıkrası uyarınca da "sigortalı işsizin, bu maddede belirtilen ödeme ve hizmetlerden yararlanabilmesi için işten ayrılma bildirgesi ile birlikte hizmet akdinin feshedildiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan başvurması gerekir.

Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre işsizlik ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür". Bir başka deyişle, kanun koyucu işsizlik ödeneğine hak kazanmayı, işçinin Kuruma başvuruyu "şahsen ve doğrudan" yapması şartına bağlamıştır. Nitekim inceleme konusu yaptığı-

Kanundaki “şahsen ve doğrudan” yapılacağı ifade edilen başvurunun vekil aracılığıyla ya da posta vb. araçlarla yapılıp yapılamayacağı tartışılmalıdır.

mız kararda da Yargıtay 10. Hukuk Dairesi yerel mahkemece “vekil aracılığıyla İŞKUR’a yapılan başvurunun geçerli olduğu gerekçesiyle hak edilen ödenek miktarının hesabına ilişkin bilirkişi raporu uyarınca davanın kısmen kabulüne” dair verilen kararın bozulmasına karar vermiştir. Bu karara gerekçe olarak da sigortalı işsiz Kurum ile organik bağının teminini sağlamak amacıyla “şahsen ve doğrudan” başvuru koşulunun getirildiğini, somut olayda da davacı sigortalının Kuruma süresi içinde şahsen başvurusu bulunmadığından yerel mahkemece verilen kararın bozulduğu ifade edilmiştir.

Ancak Yargıtay 10. Hukuk Dairesi’nin vermiş olduğu bu karar oybirliğiyle değil, oyçokluğuyla verilmiştir. Söz konusu karara karşı iki karşı oy yazısı yazılmıştır. Bunlardan birincisine göre; sigortalı işsiz İŞKUR’a başvurusunda yapacağı işlemler hukuki bilgi ve tecrübeyi gerektirmekte olup, kendisinin usulünce düzenlenen vekaletname ile bu konuda vereceği yetkiye dayalı olarak vekilinden hukuki yardım almasının kaçınılmazlığı açıktır. Bu nedenle, sigortalı işsiz yasal süresi içinde vekili aracılığıyla İŞKUR’a yaptıracığı kayıt işlemi de 4447 sayılı Kanun’un 48 ve 51.maddeleri kapsamında ilgili Kuruma yapılmış geçerli bir başvuru olarak kabul edilecektir.

Diğer karşı oy yazısına göre ise; vekil kendisine verilen vekaletname kapsamında davacı adına Kuruma başvurmuştur. Vekilin bu dayanakla yaptığı işlemlerin hüküm ve sonuçları davacıyı bağlayacak ve vekilin yaptığı başvuru davacı için sonuç doğuracaktır. Ayrıca Borçlar Kanunu’nun 32. maddesindeki “temsil” müessesesinin tanımı da dikkate alındığında, vekilin yaptığı hukuki işlemlerden doğan hak ve borçlar doğrudan doğruya davacı müvekkile ait olacaktır. Bundan başka, söz konusu karşı oy yazısına göre, vekil vasıtasıyla Kuruma başvuruyu kabul etmemek, Anayasa’nın 36. maddesinde belirtilen hak arama özgürlüğüne de aykırılık teşkil edecektir.

Yukarıda da ifade edildiği üzere gerçekten de kanun koyucu sigortalı işsiz Kuruma şahsen başvurusunu aramaktadır. Doktrinde de söz konusu “şahsen ve doğrudan başvuru” hususu üzerinde durulmuştur⁴. Saraç söz konusu “doğrudan” deyiminden anlaşılması gerekenin “sigortalı işsiz Kuruma bir vekil aracılığı ile olmaksızın ve ayrıca şahsen (mektup, faks vb. ile talepte bulunmadan) başvurması gerektiği” şeklinde olduğunu ifade etmektedir⁵. İfade etmek gerekir ki, incelememizin temel konusunu oluşturan “şahsen ve doğrudan” başvuru hususu, sadece işsizlik ödeneğine hak kazanmak için yapılan ilk başvuru esnasında değil, bazı ülkelerde işsizlik ödeneğine hak kazanıldıktan sonra da devam etmektedir. Zira bu ülkelerde işsiz Kuruma düzenli aralıklarla durumunu bildirmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Örneğin Japonya’da dört haftada bir Kuruma başvuru şartı bulunmaktadır⁶. Ülkemizde böyle bir zorunluluk 4447 sayılı Kanun’da öngörülmemekle birlikte, söz konusu kanunun 52/d maddesinde haklı bir nedene dayanmaksızın Kurum tarafından yapılan çağrılar zamanında cevaplamayan, istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen süre içinde vermeyen sigortalı işsizlerin işsizlik ödeneklerinin kesileceği ifade edilmektedir.

Belirtmek gerekir ki İngiltere gibi bazı ülkelerde Kurumun sigortalının ikametgâhına uzak olması veya sigortalının özürülü olması hallerinde başvurunun postayla yapılmasına izin verilmektedir⁷. 4447 sayılı Kanun’un lafzına bakıldığında ise postayla başvuru bir yana, vekil aracılığıyla bile başvurunun geçerli olmadığı izlenimi doğmaktadır. Zaten Yargıtay 10. Hukuk Dairesi’nin incelememize konu olan kararı da bu düşünce doğrultusunda verilmiştir. İşte tam da bu noktada, kanundaki “şahsen ve doğrudan” yapılacağı ifade edilen başvurunun vekil aracılığıyla ya da posta vb. araçlarla yapılıp yapılamayacağı tartışılmalıdır. Bunun için de öncelikle vekil ile müvekkil (sigortalı işsiz) arasındaki ilişkinin hukuki niteliği üzerinde durulmalıdır. Müvekkilin vekile temsil yetkisi verdiği belgeye bilindiği üzere “vekaletname” denilmektedir, bu ifadeden iki taraf arasındaki ilişkinin bir vekalet sözleşmesi çerçevesinde değerlendirilebileceği düşünülebilir. Oysa her ne kadar Borçlar Kanunu’ndaki vekalet akdine ilişkin hükümlerin kullanılabilmesi bir kendine özgü sözleşme ile karşı

karşıya bulunulmakta ise de, söz konusu sözleşme şeklinin hükümlerini uygulamanın yeterli olmadığı durumlar da bulunabilmektedir⁸. Doktrinde de ifade edildiği üzere vekalet (temsil yetkisi) verilmesi tek taraflı bir hukuki işlemdir ve vekalet verenin tek taraflı bir irade beyanıyla olur. Bu çerçevede, söz konusu belgeye “vekaletname” değil, ancak “temsil belgesi” denilmesi daha doğru olabilirdi. Bu anlamda vekil ile müvekkil arasındaki ilişkiyi; kamusal özellikleri olan, vekalet sözleşmesine benzer nitelikler taşıyan, bu sözleşmeye ilişkin hükümlerin uygulanabileceği kendine özgü bir sözleşme olarak kabul etmek mümkündür ve tarafların hak ve yükümlülüklerinin tespitinde Avukatlık Kanunu yanında Borçlar Kanunu’nun vekalet sözleşmesine ilişkin hükümlerini yapısına uygun düştüğü ölçüde uygulamak imkan dahilindedir¹⁰. Ancak eklemek gerekir ki, temsil yetkisi anlamında vekalet verilmesi üçüncü kişilere ve mahkemeye karşı vekilin müvekkilini temsil etmeye yetkili olduğunu göstermektedir. Borçlar Kanunu dahilindeki vekalet sözleşmesi ise taraflar arasındaki ilişkiyi tanımlamaktadır¹¹.

Görüldüğü üzere, vekil-müvekkil ilişkisinde tek taraflı bir irade beyanıyla esasen temsil yetkisi verilmektedir ve mümessil temsil edilen adına hukuki işlem yapmaya yetkili kılınmaktadır¹². İncelememize konu olan Yargıtay kararındaki ilişkide temsil yetkisi bir hukuki işlem ile verilmektedir ve yetkinin kapsam ve sınırı da bu hukuki işlemde gösterilmektedir. İkinci karşı oy yazısından anlaşıldığı üzere, dosyadaki mevcut vekaletnamenin incelenmesinden, davacının vekiline “başvuru” için yetki verdiği hususunda açıklık olduğu anlaşılmaktadır. Genel vekaletname ile, BK. md. 388/3’te özel yetki gerektiren işlemler dışında bütün işlemleri müvekkil adına yapma yetkisi verilebilmektedir. Söz konusu maddeye göre; özel bir yetkiyi taşımadıkça vekil dava açamaz, sulh olamaz, tahkim edemez, kambiyo taahhüdünde bulunamaz, başlatabilmez, bir taşınmazı temlik veya hak ile sınırlayamaz. Bu anlamda, “benim adıma bütün hukuki işlemleri yapmaya yetkilidir” şeklinde verilecek bir genel yetki, mümessili söz konusu işlemleri yapmaya yetkili kılmayacaktır. Özel yetki isteyen haller bunlar dışında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nun 63. maddesinde de belirtilmektedir. Buna göre; “sarahaten mezuniyet verilmemişse vekil

sulh olamaz ve aharı tahkim veya ibra ve davadan hiçbir suretle feragat veya hasmın davasını ve teklif olunan yemini kabul veya mahkûmünbihi kabız ve haczi fekkedemez. Yeminin kabul veya reddini beyan için salahiyyet ancak yemin edecek kimse tarafından yemin teklif olunan meseleye ittila kesbettikten sonra verilebilir”.

Gerek BK. md. 388/3’te gerekse HUMK md. 63’te ancak özel yetkiyle yapılabilecek işlemler sayılmaktadır ve işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için yapılan başvuru türü işlemler, sayılan hususlar içinde bulunmamaktadır. Bu nedenle genel vekaletname vasıtasıyla dahi vekilin müvekkili adına işsizlik ödeneğine hak kazanabilmesi için başvuruda bulunabileceği sonucuna varılabilir gibi bir izlenim doğmaktadır. Ne var ki, özel yetkinin verilmesini gerektiren haller, gerek söz konusu kanunların ilgili maddelerinde gerekse Yargıtay uygulamasında sınırlayıcı olmayacak şekilde belirlenmiştir¹³. Bu nedenle, 4447 sayılı Kanun’un 48. ve 51. maddelerinin düzenlenme şekline baktığımızda ve Yargıtay 10. Hukuk Dairesi’nin inceleme konumuz olan kararında da ifade edilen gerekçeler dikkate alındığında, söz konusu “başvuru” için de müvekkilin vekile vekaletnamede özel bir yetki vermesinin gerekli ve yeterli olduğu kanaatindeyiz.

Bu anlamda, Yargıtay’ın incelememize konu olan kararındaki “başvuru” konusunda, her ne kadar “şahsen ve doğrudan” deyiimi kullanılsa da, burada posta, mektup, faks vb. yöntemlerin kastedildiğini ve bu şekiller ile yapılacak başvuruların geçerli olamayacağını düşünüyoruz. Yukarıda yaptığımız açıklamalardan da anlaşılacağı üzere incelemeye konu olan hususta sigortalı işsizin vekiline vermiş olduğu genel vekaletnamede “başvuru için özel yetki” tanıdığı görülmektedir. Vekaletnamede böyle bir kapsam belirlenmeseydi, o zaman da işin niteliğine bakmak gerekecekti. BK. md. 388/2’ye göre vekil işin gerektirdiği temsil yetkisine dayanarak müvekkil adına gerekli sözleşme ve diğer hukuki işlemleri yapabilecektir. Bu hususu saptarken de yine vekaletnamenin verilmiş biçimine bakmak gerekecektir¹⁴.

Eklemek gerekir ki söz konusu “başvuru” işlemi, evlenme, nişanlanma, evlat edinme gibi kişiye sıkı sıkıya bağlı işlemler arasında da değerlendirilemeyecek ve kişinin mutlaka kendisinin işlemi

yapması gerekmeyecektir. Elbette burada önemli olan husus, genel vekaletnamesine dayanarak hukuki bir işlemde bulunan vekilin vekalet verenin zararına hareket etmemesidir.

Nihayet böyle bir sonuca ulaşmamızda Avukatlık Kanunu'nun 2. maddesi de yol gösterici bir nitelik taşımaktadır. Buna göre;

“Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.

Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmi dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler”.

Görüldüğü üzere, avukatlar vekaletnamelerine dayanarak tüm resmi dairelerdeki işleri takip etme yetkisine de sahiptirler. Bu nedenle, İŞKUR'a yapılacak olan söz konusu başvurunun da bu çerçevede düşünülmesi ve vekilin müvekkilini temsilen yapacağı başvurunun da şahsen yapılmış bir başvuru olarak değer kazanması gerektiği düşüncesinde olup, Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin oyçokluğuyla vermiş olduğu karara katılmıyoruz.

DİPNOTLAR

- 1 Demir, F./Erdut, Z.: “Batı Ülkelerinde İşsizlik Sigortasının Hukuki Çerçevesi ve Uygulaması”, Münir Ekonomi 60. Yaş Günü Armağanı, Ankara, 1993, s. 399.
- 2 Başterzi, S.: İşsizlik Sigortası, Ankara, 1996, s. 206.
- 3 Reisoğlu, Safa: 1927 Sayılı Yasa Açısından Kıdem Tazminatı, Ankara, 1976, s. 21.
- 4 Tuncay, C./Ekmekçi, Ö.: Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 11. Bası, İstanbul, 2005, s. 394; Güzel, A./Okur, A. R.: Sosyal Güvenlik Hukuku, 10. Bası, İstanbul, 2004, s. 452; Güzel, A.: “4447 Sayılı Kanuna Göre İşsizlik Sigortası”, Prof. Dr. Nusret Ekin'e Armağan, Ankara, 2000, s. 837; Taşdelen, N./Okur, Z.: “Dünya'da İşsizlik Sigortası Uygulamaları ve Türkiye Uygulaması”, Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan, C. II, İstanbul, 2001, s. 1928.
- 5 Saraç, C.: Sosyal Sigorta Ödenekleri, İzmir, 2005, s. 174.
- 6 Taşdelen/Okur, s. 1928.
- 7 Başterzi, s. 185.
- 8 Sungurtekin, M.: Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri, İzmir, 1995, s. 112.
- 9 Kuru, B./Arslan, R./Yılmaz, E.: Medeni Usul Hukuku, 4.Bası, Ankara, 1992, s. 229.
- 10 Sungurtekin, s. 115.
- 11 Kuru/Arslan/Yılmaz, s. 229-230.
- 12 Reisoğlu, Safa: Borçlar Hukuku-Genel Hükümler, İstanbul, 1990, s. 121.

13 Kaçak, N.: Yargı Kararlarıyla Avukatlık Kanunu ve ilgili Mevzuat, Ankara, 2001, s. 135.

14 Zevkliler, A.: Borçlar Hukuku-Özel Borç İlişkileri, 4. Bası, Ankara, 1994, s. 229.

KAYNAKÇA

- Başterzi, S.: İşsizlik Sigortası, Ankara, 1996.
- Demir, F./Erdut, Z.: Batı Ülkelerinde İşsizlik Sigortasının Hukuki Çerçevesi ve Uygulaması, Münir Ekonomi 60. Yaş Günü Armağanı, Ankara, 1993.
- Güzel, A.: 4447 Sayılı Kanuna Göre İşsizlik Sigortası, Prof. Dr. Nusret Ekin'e Armağan, Ankara, 2000.
- Güzel, A./Okur, A.R.: Sosyal Güvenlik Hukuku, 10. Bası, İstanbul, 2004.
- Kaçak, N.: Yargı Kararlarıyla Avukatlık Kanunu ve ilgili Mevzuat, Ankara, 2001.
- Kuru, B./Arslan, R./Yılmaz, E.: Medeni Usul Hukuku, 4. Bası, Ankara, 1992.
- Reisoğlu, Safa: 1927 Sayılı Yasa Açısından Kıdem Tazminatı, Ankara, 1976.
- Reisoğlu, Safa: Borçlar Hukuku-Genel Hükümler, İstanbul, 1990.
- Saraç, C.: Sosyal Sigorta Ödenekleri, İzmir, 2005.
- Sungurtekin, M.: Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri, İzmir, 1995.
- Taşdelen, N./Okur, Z.: Dünya'da İşsizlik Sigortası Uygulamaları ve Türkiye Uygulaması, Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan, C. II, İstanbul, 2001.
- Tuncay, C./Ekmekçi, Ö.: Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 11. Bası, İstanbul, 2005.
- Zevkliler, A.: Borçlar Hukuku-Özel Borç İlişkileri, 4. Bası, Ankara, 1994.